

RÖVIDÍTETT VÁLTOZAT

Benchmark Tanulmány Aktualizálása - Geotermikus alapú áram és-hőtermelés Magyarországon

A projekt céljai

A projekt fő célja az együttműködés elősegítése a német és magyar hivatalok között mélygeotermikus projektek esetében. A projekten belül a lehetséges együttműködés alapját a geotermikus erőforrások hasznosításának magyarországi kiépítését szolgáló jogi, adminisztratív és gazdasági keretfeltételek számbavétele képezte.

Az eredmények, valamint a német geotermikus piacon szerzett tapasztalatok alapján konkrét cselekvési javaslatot terjesztettek elő a magyar jogi feltételrendszer harmonizálása érdekében.. A javaslatokat a résztvevő magyar hivataloknak (Magyar Energia Hivatal, valamint Magyar Bányászati és Földtani Hivatal) egy workshop keretén belül mutatták be és bocsátották vitára. Német részről a Szövetségi Környezetvédelmi Minisztérium képviselői, a Rödl & Partner, valamint a GTN (Geothermie Neubrandenburg GmbH) vettek részt.

A projekt eredményei

Egy mélygeotermikus projekt lebonyolítása több jogszabálytól függ, melyek egyrészt a környezet és környezeti források védelmét (bánya-, környezet- és vízjog), másrészt szállítási szerződések alapját (energiajog) szolgálják. Emellett egy projekt megvalósításához a meglévő geológiai potenciál, valamint a gazdasági keretek mérvadóak. Az alábbiakban röviden bemutatjuk az egyes megvizsgált témákat.

A tervek szerint a bányafelügyelet még a 2011-es évben sort kerít két bányajogi koncessziós pályázat kiírására. Ezen belül a bányafelügyelet konkrét koncessziós területeket jelöl meg nagyság és elhelyezkedés tekintetében, melyeket ezt követően nyilvános pályázat keretében ítélnek oda. A mai napig – mivel az eljárás még nem kezdődött meg – semmilyen információ nem látott napvilágot a geotermikus energia elhelyezkedésére, tározójának típusára vagy tervezett felhasználására (áram- és/vagy hőtermelés) vonatkozóan.

A német rendszer minden jogi személynek lehetővé teszi a kutatási engedély kérelmezését. A hivatal a kutatási engedély megadásával együtt meghatározza a terület nagyságát, melyre az engedély vonatkozik, ezzel elkerülve a koncessziós pályázati kiírás jelentős adminisztrációs ráfordítását, és elősegítve a koncesszió gyors megadását.

A németországi befektetőbarát környezetnek és a kutatási engedélyek kiadásával kapcsolatos alacsony adminisztratív ráfordításnak köszönhetően a projektfejlesztők számos kutatást bonyolítottak, melyek konkrét fúrási- és építési munkálatokat eredményeztek.

Az egyedi koncessziók meghatározására és kiírására épülő magyar eljárási mód így szükségszerűen szemben áll a befektetők által területeket lefedő kikutatási munkákkal, valamint a gyors piacfejlődéssel.

Talaj- és vízvédelem céljából 2006-ban Magyarországon bevezették a visszatáplálási kötelezettséget mélységi vizek használatánál. A magyar szakértők kijelentései alapján a mezőgazdaságban Magyarországon a melegházak hőellátásához becslés szerint nagyjából 500 létező termelő furat közül csak 25 furatot használtak visszatáplálás céljából.

Ez a helyzet az ökonómiai és ökológiai érdekek közötti jelentős feszültség lehetőségét rejti magában. Tekintettel arra, hogy a víztartó rétegek (akviferek) védelme és a tartós hasznosítás (tározó nyomása) érdekében ezeken a mélységi szinteken a visszatáplálás 2006 óta kötelező, és azt gazdasági eszközökkel (magasabb vízdíjak a termálvizek felszíni vizekbe történő bevezetése után) is erőltették, a visszasajtoló furatok száma igen alacsony.

A vízjog 2010-es új szabályozása következtében a termálvíz kizárólag energetikai használata kapcsán a visszatáplálási kötelezettség esetében egy kivételt tett lehetővé. A termelési fúrások kivitelezői az új szabályozás következtében elhalasztják a visszasajtoló kutakba történő befektetéseket, mivel konkrét jogi kötelezettségvállalás már nem áll fenn. Kizárólag a bányá- és vízügyi hatóságok szoros együttműködése biztosítja a geotermiai víztartó rétegek (akviferek) fenntartható felhasználását. A magyar rendszerben a bányafelügyelet csupán a 2500 m mélységig hatoló fúrások minőségbiztosításáért felel. A vízügyi hatóságok és a bányafelügyelet között a rendelkezésre álló információk szerint nincsen egy közös adatbank, mely egy egységes fellépést tenne lehetővé. Egy a Magyarországon létező termelési- és visszasajtolási kutakról szóló nyilvántartás, valamint a tulajdonosok, illetve az üzemeltetők jelentéstételi kötelezettségének bevezetése jelentené az alapot arra, hogy lehetővé váljon a felügyelet a vízügyi- és a bányügyi hatóság együttműködésével és ebből adódóan létrejöhessen az új kutakra vonatkozó minőségi kritériumrendszer.

Magyarországon a geotermikus áramtermeléssel kapcsolatos befektetések jogi kereteit a következő bizonytalansági tényezők határozzák meg:

- Bár a betáplálási díjak mértékét meghatározza egy rendelet, a Magyar Energetikai Hivatal a térítés időtartamát, illetve a díjazással érintett összes mennyiséget minden projekt esetén benchmark-ok segítségével újra meghatározza, ezáltal magas a tervezési bizonytalanság a várható bevételek tekintetében.
- Az adminisztratív ráfordítás az Energetikai Hivatalnál a tarifák projektspecifikus rögzítése miatt nagy. Az adminisztratív ráfordítás az általános tarifák bevezetésével, melyek a projektnagyság és éves visszaesés alapján differenciálnak, csökkenhetne, és a projektfejlesztés felgyorsulhatna.
- A geotermikus projekteknel a projekt időtartama a felkutatástól kezdve, a fúrási fázison és az erőmű építésén át a visszatáplálásig jelentősen hosszabb, mint más megújuló energiákkal kapcsolatos technológiáknál. A jövőre nézve rögzített tarifák így hosszútávon rendkívüli mértékben megnövelik a projektek finanszírozhatóságát.

A Parlamentben jelenleg egy új díjszabási szabályozásról tárgyalnak. Fennáll annak lehetősége, hogy egy barátságosabb befektetési légkör jöjjön létre, melyben a betáplálási díjak tartósan, valamint a technológia és teljesítmény alapján megkülönböztetve kerülnek szabályozásra. Amennyiben nem az egyes projektekre irányuló meghatározások történnek, hanem a benchmarkok segítségével az adott technológiákra nézve átlátható és megbízható tarifák kerülnek megállapításra, akkor a befektetés tervezhetősége rendkívüli mértékben javul.

A 2005/2006-os alaptanulmányhoz képest semmilyen változás nem következett be a távhő árak meghatározását illetően. A távhő árakat Magyarországon az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvénynek (beleértve a 2008. évi LXVII. számú törvénymódosítást) megfelelően annak a városnak az adott képviselőtestülete határozza meg, mely az ellátást kapja. Ezért egy olyan ármeghatározás, mely a hőenergia- és tüzelőanyag-piac alakulásához igazodik, nem lehetséges. Egy ajánlásra került sor egy olyan jogi keret megteremtése érdekében, mely a távhő ellátás általános feltételeiről hozott német rendeletre támaszkodik (AVBFermwärmeV), mely az árak meghatározásánál bizonyos „szabadságot” engedélyez, bár egy előre megállapított és a jogilag megfelelő árkialakítási rendelkezés figyelembevételével.

A projektet a német Szövetségi Környezetvédelmi-, Természetvédelmi- és Reaktorbiztonsági Minisztérium és a Szövetségi Környezetvédelmi Minisztérium támogatta a közép-, és kelet-európai, kaukázusi és közép-ázsiai államok környezetvédelmi tanácsadó programjának segítségével. A jelen közlemény tartalmáért a szerzők felelősek.

Állapot: 2011. március